

B é t s.

Enzerstorf Városa által, úgy meg tiszteltetett a' *Frantzia Dédalus — Blanchard* — hogy zászlója a' Város' Templomában függőztetett fel, (nem a' Tanács - Házban) 's maga, Polgárnak vétetett bé, még pedig olly szép ígérlet mellett, hogy ha az emberi sorsnak változandósága úgy találná hozni valaha magával, hogy segítségért kellene folyamodni nékie az *Enzerstorfi*akhoz: bátran menjen hozzájuk, ők készek lesznek, tisztelgessen való el tartására.

Nemes ajánlás egy kis Várostól. — Ezen példából is láthatni, hogy nem annyira a' virtusokról, mint sem a' vétkekről igaz az, hogy nagyobbak azok a' nagyobb Városokban; a' mint az utolsó állítást nyilván bizonyítja im e' következő szörnyű történet:

A' múlt Héten, Hétfőre virradóra egy 17 esztendőös Leányt találtak halva, az úgy nevezetett *Alter Fleischmarkt* (régi hús-piaztz) útján lévő *Fejér Ökör* (*weisser Ochs*) nevezetű Vendégfogadó' kapujánál. A' testnek vizsgálói úgy tapasztalták, hogy a' Gyilkos' buja indulatának áldozattyává lett legyen, meg-ölettetése előtt a' szerentséltien Leányzó.

Gróf *Eszterházy*, és B. *Herbert* Ministereinknek parantsolatjuk ment, némelly tudósítások szerént, hogy térjenek vissza *Szisztóvba*; 's előbb ugyan új fegyver-nyugvást köllenek, azután pedig a' Békefégnak végre-hajtásán legyenek tellyes igyekezettel. Más Levelekből azt olvassuk, hogy már vissza is mentek volna oda.

M a g y a r O r s z á g.

Vetse-Szék nevezet alatt értetik, Ns *Veszprém* Vármegyében helyheztetett *Tapoltzajói*, *His-Jenői*, 's *Vetsei*; úgy nem külömben Ns *Sopron* Vármegyében fekvő *Dör* helységbeli *Prædiálisita* Nemeseknek *Kormány*lzékek. Ezen Szék meg szünt
D volt

volt *II. József* alatt: hanem most újra fel állott, mint az itt következő előadás bizonyítja, melyet egy nagy érdemű Hazafi méltóztatott velünk közleni:

„Az Istennek kegyelméből, 's Felséges Urunk *Második Leopold Római Tsászár*, és *Magyar Ország* Királynának 's a' t. kegyességéből, a' T. Rendeknek pedig állhatatosságokból, minekutánna mindenek az 1780. éftendőbéli karba helyheztettek volna, a' hajdani Nemes *Vetse - Szék* is vissza állíttatott. Méltóztatott erre nézve Nagyságos és Fő Tisztelendő *Győri* Megyebéli Püspök *Fengler József* Ur, mint a' meg nevezett Széknek örökös Fő Ispánnya, és Ofztogatója (Collator), Tiszt-ségének meg erősítése végett, e' mai napot, úgy-mint Rák-Hav. (Jun.) 7-dik napját kegyelmessen rendelni; mellyet ezen Széknek, Rák-Havának 6-dikán tartatott közönséges Gyűlésében, All-Ispány T. *Vajda Ferentz* Ur ki hirdetvén: meghatározatott azon Gyűlésben, hogy a' Nagyságos Püspök Ur, említett All-Ispány, és *Csuzi Csuzy Gáspár* Urak által, a' bé-iktatásnak napjára lekérettesék. Rendelés tétetett arról is, hogy a' Nemesi Sereg, melly mintegy 24 Lovasokból álllyon, Nagys. Gróf *Várkonyi Amadé Antal* Úrnak vezérlése alatt, *Pápán* fellyül ő Nagyságának eleibe mennyen, 's a' Városban lévő Kastélyba, melly, szállásául ajánltatott, díszessen bé kísérje. Munkába vétetvén ezen rendelések, midőn közelgetett volna más nap Püspök ő Nagysága, számos kíséreiivel együtt (több volt 50 kotsiknál), 's musika szóval *Tapoltzafő* határához: szép köszöntő Beszédet tartott hozzája Főtisztel. *Ratóthi* Prépóst *Páintner József* Ur, az egész Nemesség' nevében; a' Helységnek széléhez lett érkezésekor, a' Ns Széknek Fő Birája *Kolosvári Ferentz* Ur köszöntötte a' *Tapoltzafőieknek* nevében; benn pedig a' Helységben, Ref. Prédikátor T. *Somlyósi Dávid* Ur. — Minekutánna meg vendégelte volna it-

itten, T. All-Ispány Ur az egész fényes Gyülekezetet, szék-újító Gyűlés tartatott; mellyben először Gróf *Amadé*, annakutánna pedig *Vajda* All-Ispány Ur intézték hathatós Befzédeiket a' Fő Ispány Urhoz. Hasonló ékes Befzéddel viszontagolta azokat a' Fő Ispány Ur, 's egyzsersmind a' Nemes Széknek meg újítását szabad voksra méltóztatott botsítani. — A' Tábla-Birósággal rész szerént újjonnan meg tiszeltetett, rész szerént pedig annak előbbi birásában meg erőssítettett Uri Személyyek így következnek:

Nagyságos Gróf *Várkonyi Amadé Antal*, Fő Tisztel. *Scharlach Károly*, *Pánkottai* Apátúr, 's a' *Györi* Káptalannak Fő Zsoltározója, Kánonokja, és a' Lelki dolgokban Helytartója; *Kapuvári Antal*, *Veszprémi* Kánonok, és *Sümeghi* Fő Esperest; *Páintner Mihály*, *Rátóthi* Prépolt; és *Somogyi Leopold*, *Györi* Kánonok Urak. — Nagytelketű *Medgyesi Somogyi János*, Arany Sarkantyús Vitéz; Nádorispányi Itélőmester 's Tanátsos *Szent-Gáli József* Tanátsos, 's a' *Györi* Kir. Tár' Igazgatásánál Tisztviselő — Urak. Tek. *Kán László*, *Veszprém* Vármegyének első All, és *Fájszi Anyos János*, második All-Ispánnyai. *Farádi Vörös László*, *Horváth József*, *Rohontzy György*, *Csúzy Gáspár*, *Vigyázó József*, *Csúzy József*, *Ilésy Miklós* *Veszprém* Vármegye' Fő-Jegyzője (Ordin. Notarius), *Paraitz Ferentz*, *Balásovits Mihály*, *Rohontzy Pál*, *Eöry János*, *Högyészti Sándor*, *Bésan István*, *Rába Boldisár*, *Szakonyi János*, *Györffy József*, *Korkoványi Ferentz*, *Sóry Pál*, *Osváld Zsigmond*, *Kámondy Márton*, *Vigyázó Károly*, *Kemény Pál*, *Karátson Antal*, *Pordán Sámuel*, *Pertzell János*, *Forintos Zsigm.*, *Horváth Margarits József*, és *Hajas Tamás* Urak.

Az Allispányi Tifztségre neveztettek:

Tek. *Vajda Ferentz*, *Csúzy Gáspár*, *Rohontzy György*, *Vigyázó József* Urak; kik közzül az

elől említett Úr, köz akaratul meg hagyatott Tifztségében.

Fő - Jegyzőségre:

Högyészai Sándor, és *Markús Ignátz Urak*; kik közzül a' másodikra eselt a' voks.

Fő - Biróságra:

Kolosvári Ferentz, *Vigyázó Károly*, *Zámbó Péter*, *Karátson Antal Urak*. *Kolosvári Ferentz* Úr meg hagyatott, már ez előtt is érdemesen viselt hivatalában.

All - Biróságra:

Zámbó Péter, *Karátson Antal*, *Karátson Károly*, *Csoknyai József Urak*. Az elsőre mentek a' leg több vokok.

Az Úgy-viselésre (Fiscalis)

Vetsey Ferentz, *Horváth Margarits József*, 's *Hegyi Ferentz Urak*; és *Vetsey Ferentz* válaltatott.

Esküdtekké rendeltettek:

Csoknyai József, *Eöry István*, *Szombathelyi Ferentz*, *Balogh János*, *Szentiványi László*, *Bognár András*, *Soós István*, *Gyapay Ferentz*, *Veszprémy András*, *Fövenyes György*, *Papp András*, *Szalóky István*, *Peršovits Adám*, *Jankó Imre*.

Mivel pedig a' Fő Jegyzőségre méltóztatott Úr, *Ns Veszprém Vármegyében* is rendes szolgálatban vagyon — All-Jegyzői hivatalt visel — következésképpen könnyen meg történhetne, hogy Vármegyei köteleffége gátot vetne talám ollykor a' *Vetseféki* hivatala' tellyesítésének: erre nézve méltóztatott a' Nagys. Fő Ispány Úr, *Vajda Ferentz* Urat All-Jegyzővé rendelni; All-Úgyviselőt is tett, *Gombos Moises* Úr' személlében.

A' *Vetseféki* szolgálat, ingyen tétetett vólt az előbbeni időkben; de minthogy böltsen tudja azt Püspök ő Nagysága, hogy valamint tsak jobban fordul a' kerék is, ha kenik: úgy bizonynyal szerentsébb előmenetelű a' szolgálat is, ha jutalommal serkentetik: ez okon olly kegyes igé-

re-

retet méltóztatott tenni, hogy míg az Isten ötleteti, az All-Ispánynak 300; a' Fő Jegyzőnek 200; a' Fő-Birónak 150; az All-Birónak 100; az Ügyviselőknek végre 150 forintokat fog tulajdon Kintstárjából fizetteini, minden elszendőben.

A' Kir. Bízatosok' fel-állíttatásának alkalmatosságával, Ns *Veszprém Vármegyének* adattak vólt által a' *Vetsefzék'* minden törvényes végzései (*Acta judiciaria*); most tehát el végeztetett a' Közöns. Gyűlésben, hogy vissza kéretteffenek, és meg nevezendő bátorságos helyen tartassanak. Ezek így meg esvén, szives kívánságaikat intézték a' Nagys. Fő Ispány Úrhoz a' T. Karok és Rendek, mint szintén a' Gyűlés' kezdődésével tselekedtek vólt: 's ezzel a' Gyűlés el ozlott. — Az Uraságok által mentek *Pápra*, holott is gazdagon meg vendégeltettek a' Fő Ispány Úr által. *Tapoltzafőn* is adatott vendégséget ő Nagysága. Haladta a' négy százat, a' *Pápn*, és *Tapoltzafőn* meg vendéglett Személyeknek száma."

A' *Pápai* Vendégség alatt születtek im e' következő versek:

Im' első zsengejét hév sohajtásinknak

Aldozza *Vetse-Szék* ő Fő Ispánnyának,

Püspöki Szék mellé *Vetse-Szék* helyhetik,

Innen az eggyesült öröm közöltetik.

Ékesítik egymást, Te mind a' kettőtől

Ékes vagy; de ezek szépek Te díszedtől.

Elly! hát e' két Széktől fel magasztaltatott,

Ország, 's Religyió magának választott.

Öszve gyűltt Nemes Szék, Tied a' ditsősség

Maradjon, 's örökös hir, újjultt díszesség.

Tapoltzafő örüllly, nints is már mit féljen,

Fő Ispánnya vagyon *Fengler*, ki is éllyen.

Jenő, *Dör*, és *Vetse* kaptsoltt örömökben,

Fő Ispánnyok' éltét bé zárják szívekben.

Fengler József, *Győri* Püspök, *Vetse-Szék'* Ispánnya

Ellyen soká, *Szanyi* Músa szívéből kívánnya.

Hely

Hely 's név alóíráás nélkül jött közelébb hozzánk
Magyar Országáról a' következő Levél:

A' Dunán túl való Evangyélíkusok (Lutherá-
 nusok) gyűlést tartottak nem régiben, mellyben
 azt végezték, hogy a' *Pozsoni* jeles Gymnásium-
 jokhoz hasonló Gymnásium állíttassék fel *Györ-
 ben*. Ennek fel-állítást, a' túl a' Dunán való
 Ekklesiáknak nagyobb része fogja maga adako-
 zásával eszközteni; más része pedig az említett
 Ekklesiáknak, a' *Soproni* Gymnásiumnak virág-
 zóbb állapotba lehető helyheztesítésére, 's fenn-
 tartására fog adakozni. És valóban méltán le-
 het óhajtani, hogy, le szállítván a' miénk az
 apróbb Oskolákat p.o. a' *Modorit*, *Gömörít*, 's
Lötseit, a' Syntaxisig való tanításig: a' nagyobb
 Oskoláknak gyarapítására, 's elegendő Taní-
 tókkal való bé ültetésére fordítanak tehetségeket,
 a' millyenek a' *Pozsoni*, *Soproni*, *Késmárki*, és
Eperjesi; hogy így a' Természeti Historia, a'
 Természetről való Tudomány (Phyfica), a' Haza'
 Törvényne, 's más fő Tudományok rendesen tanít-
 tathatnának nálok. Egyébaránt *Győr* Városa, azért
 is igen jó helyek lessz a' Musáknak, hogy ottan a'
 Magyar Nyelvet is könnyü móddal meg lehet ta-
 núlni.

Debretzenből, Jul. első napján.

„Nagy Mélt. Fő Ispánnya Ns Vármegyénk-
 nek, Gróf *Teleky Sámuel* ő Kegyelmessége, Jun.
 30-dika, és Jul. elsője közt való éjtfizakán egyy
 órakor jött bé Városunkba, melly véletlen érke-
 zése miatt a' Fő Ispány Úrnak, nem tehatték
 meg Lovasaink a' tífzteletet, a' mellyhez készítették
 vólt magokat. Tsupán reggeli 9 óráig mulatott
 ő Kegyelmessége. El kísérté *Bagos* nevezetű
 helységig, Fő Bíró T. *Szombathy* Úr, néhány
 Tanátsbéli Urakkal, 's az arra rendeltetett Lova-
 sokkal egyyütt.

Jun.

Jun. 28-kán estvéli 5 és 6 óra között igen nagy égi-háború, 's olly szörnyű zápor-esső vala nálunk, hogy szintén térdig értek a' vizek úttzáinkon. Mivel- hogy gyakori jéggel elegyes vólt az esső: ki- mondhatatlan károkat tett néhány szőlős kerteink- ben, úgy hogy kivált egyben alig maradott tized része a' termésnek. Aldjuk azonban az Isteni Gondviselést, hogy sok szőlős kertjeink, és ve- téseink tsak ugyan semmi sérelmet nem szenved- tek. Nyóltz menykövek estek le; de a' mellyek közzül tsupán egy vólt kártékony. — Egy mezei házatskát égetett el.“

Várad-Velentzéről, Jul. 4-dikén.

„Gróf Teleky ö Kegyelmessége, hólnap fog bé iktattatni Fő-Ispányi Hivatalába. A' szék- újjítás, hólnap után lesz. A' vidékekről szám- talan sokaság gyülekezik öszve, ezen jeles alkal- matosságra. Mind a' bé-iktatás' pompája, mind a' szék-újjítás fog tartatni a' Vármegye' Háza ellenében lévő új Tántz-Házban, mellyet Püspök ö Nagysága építtetett: minthogy az mind tága- sabb, mind bátorságosabb a' Vármegye' Házánál. Ez a' Bálház olly szép, és olly nagy, hogy akár- melly Plebánia' Templomának bé illenék.“

Erdély Ország.

Kolozvárról, Jun. 30-dikán. „Fels. Fejedel- münknek olly értelmű Irása olvastatott fel köze- lébb az Ország Gyűlésében, hogy három hetek alatt végét kívánja vettetni ö Felsége az említett Gyűlésnek. A' Felség' ezen kívánságára készített feleletjekben jelentik alázatosan a' T. Karok és Rendek, hogy ha éppen 3 hetek alatt vége nem lehetne is a' Gyűlésnek: ugyan tsak rajta fognak lenni tellyes igyekezettel, hogy Julius' végére, vagy legfellyebb Augustus' kezdetére, készen lévén munkáikkal, el oszolhassanak.

Fran-

Frantzia Ország.

Igéretet tettünk vala közelébbi Levelünkben, hogy az uralkodó Háziól tett jelentésünknek hasonlatosságára, azon 3 Fő Házakról is fogunk szólnani, mellyek királyi vérből vették származásokat; úgymint az úgy nevezetett *Aureliánumi* (*Orleans*), *Bourbon-Condé*, és *Bourbon-Conty* Házak, 's ugyan azért mindjárt az uralkodó Ház után vagynak. — Az *Aureliánumi* Ház, *XIV. Lajos* Királynak ifjabb Öttsétől *I. Fileptől* veszi származását, a' ki meg holt 1701-ben. — A' mostani igen nevezetes, és a' Frantzia Nép előtt felette kedves *Aureliánumi* Hertzegnek keresztségbéli neve *Lajos Filep József. Dauphinei* (*Delfinatus*) Kormányozó volt, melly méltóságához katonai Fő Tisztségek is járultak. Született 1747-dikben; az örökség pedig 1785-ben szállott reá, *Lajos Filep* nevezetű Attyáról. A' Felesége: *Ludovica Maria Adelaís*, néh. *Penthievrei* Hertzeg' *Lajos János Marián*nak egy Leánya, kitől következő 4 Gyermekei vagynak: 1.) Az úgy nevezetett *Chartresi* (*Cornutum*) Hertzeg, a' ki 1773-ban született. *Piádviumi* Kormányozó volt. 2.) *Montpensieri* Hertzeg, született 1775-ben. A' 3.) *Mademoiselle de Chartres* — 1777-dikben született. 4.) *Beaujoloisi* Gróf, szül. 1779-ben. — A' nagy Attya, *Lajos*, Igazgató (*Regens*) volt Frantzia Országban, 1715-dik elztendőől fogva 1722-dikig.

A' *Bourbon Condé* Ház, ama' ditső emlékezetű *IV. Henrik* Király Attya' Öttsétől *I. Lajostól* származik, a' ki 1569-ben végezte életét. — A' mostani gyakran szóban forgó, és a' Frantzia Konstitutió' Baráti előtt gyűlölséges *Bourbon-Condei* Hertzegnek keresztségbéli neve *Lajos József*, született 1736-ban. Fő Udvari Mestere volt a' Kir. Háznak, 's katonai Fő Tisztségeket is folytatott. Most, *Frantzia Ország* ellen ízedet katoná-

ná.

nákat a' Német Birodalomban; született 1776-ban. Egy Fia, és egy Leánya vagyon, úgymint: *Bourbon Condei Lajos Henrik József*, Bourboni Hertzeg; és *Ludovica Adelais Madame de Bourbon Conde*. Ez, Apátúr-Astzonnyá (Abbatiſſa) lett vólt *Remi-remontban* 1786-dikban. Amaz, *Campaniának* (*Champagne*), és *Brie* (*Bria*) nevezetű Környéknek Kormányozója vólt. Feleségül vette 1770-ben az *Aureliánumi* Hertzeg' Leányát, a' fellyebb említett *Mademoiselle de Charrest*; de a' kitől külön él 1780-diktól fogva. Egy Fia van tőle: *Lajos Antal Henrik*, *Enghieni* Hertzeg, a' ki 1772-dikben született.

A' *Bourbon - Conty* Háznak törzsöke vólt *Bourbon-Condei II. Henriknek* kisebb Fia *Armand*, a' ki 1666-ban holt meg. A' mostani *Bourbon-Contyi* Hertzegnek kereltségbéli neve *Lajos Ferentz József*. *Berry* Tartományának Kormányozója vólt. Feleségül vette 1759-ben, *III. Ferentz Modenai* Hertzegnek *Eskei Fortunata Maria* nevezetű Leányát; de a' kitől külön él. Gyermekei sütsenek tőle.

Folytatása azon Irásnak, melyet maga után hagyott vólt a' Király, Párisból lett el-menetelevel:

„Ha visgállya valaki a' Státus' ki-szolgáltatásának külömbkülömbféle tikkelyeit: meg fogja látni, hogy a' Király ki vagyon abból rekelztve. A' Törvénytételben nints néki semmi része, tsu-
ján tsak arra kérheti a' Nemzet Gyűlését, hogy ez vagy amaz dolgot vegyen fel, munkálódásának tárgyaúl. — A' mi nézi az Igazságnak ki szolgáltatását, a' Királynak semmi más köze nintsen ehez, hanem hogy ő adja ki a' Biráknak Eizonyság - Leveleiket, 's ő nevez Királyi Biztosokat, a' kik sokkal kisebbek a' hajdani *Generális Prokurátoroknál*. A' Törvényeknek meg tartására való közönséges vigyázás, új Tisztviselőknek vagyon által adva.
Még

Még a' leg szebb Jussa ugyan csak meg maradott vólt a' Királynak, melly áll a' meg-kegyelmezésben (aggratziázásban), 's a' büntetéseknek enyhítésében; azt is el vették végre tőle, és már most az Esküdtek' kezében vagyon; ezeknek van hatalmok reá, hogy úgy szabhassák, ez, vagy amaz tselekedetre a' Törvényt, a' mint nékiek jónak tettzik. Ez, nagyon kissebbíti a' Kir. Méltóságot — hozzá szokott vólt már a' Nép, hogy úgy folyamodjon oda, mint a' jó-ságnak, 's jótéteménynek közönséges közép-pontjához. Az Ország' Kerületeinek belső ki-szolgáltatása, meg akadályoztatik azon kerekék által, mellyek az egész Státus alkotvánnya mozgásainak ártalmára vagynak. Semmikké lettek a' Ministerke. A' Konstitutzio' Barátnak Társasági sokkal hatalmasabbak, és minden más igyekezeteket haszontalanokká tesznek. A' Király tétetett, mindenek felett való Fejévé a' Seregnek: még is a' hadra ügyelő Deputátziót, az én meg-kérdetésem nélkül állította fel a' Nemzet Gyűlése; néhány Tiszteknek tétele, által adatott ő nékie, még is változást kellett tenni a' választáson; mivelhogy az, nem tettzések szerént vólt némelly Kluboknak. Ezen Kluboknak lehet tulajdonítani nagyobb részfent, a' Regementeknél támadott zenebonás-kodásokat: ha nem függ a' Katonaság a' maga Tisztjeitől, már akkor veszedelmére van az a' Státusnak. A' Király, mindenkor abban az értelemben vólt, hogy a' Tiszteket szintén úgy meg kell büntetni, ha bünösök; valamint a' köz Katonákat, és hogy ezeknek szabad útát kell nyitni, a' magok érdemeik szerént való fel-ka-pásra.

A' mi illeti a' Státusnak külső dolgait, igaz, hogy a' Követek' küldése, 's az Udvarokkal való alkudozások a' Királynak vagynak által adva; de a' had-indításra való jus el vétetett tőle:
hol-

holott tsak lehetett volna gondolni, hogy ok nélkül ő se kezdett volna hadakozást. A' Békeffégekötésre való jus, egészen külömböző formájú: a' Király ugyan *Eggy* akar lenni a' Nemzettel; de mellyik Hatalmasság erefzkedik úgy alkuba, ha ennek meg fontolása a' Nemzet Gyűlése' hatalmában leszen. Mert az efféle alkuknak titokban kell tartatni; hogy' leheffen pedig azt várni egy, közönségesen tanátskozó Gyűléstől? 's azonban tsak is olly személlyel szeret akárki is alkudozni, a' melly, más közbe avatkozása nélkül foganatosan köthet."

A' Királyi Familia, egy föld alatt való menetelen szökött ki *Párisi* Palotájából, a' melly menetel, a' konyhából egészen a' *Sequána* folyó vizére ki szolgál. Az említett menetel' végénél várta már egy hajó a' Felségeket, 's vité *Séve* nevezetű Faluig, a' hol is hintókra ültek. — *Campánia* (*Champagne*) Tartományának *S. Menehoud* nevű Városotskájaig szerentséssen utazott a' Kir. Familia, hanem az oda való Postamester némimű félénkséget vévén észre az Utazókban, gyanúságba esett ellenek. Még nagyobb nyughatatlanságot szerzett az benne, hogy a' papiros pénz **zen** lévő képét a' Királynak (kit ő ugyan soha **sem** látott vólt még életében) nagyon hasonlónak találta, a' kotsiban ülő Személly' képehez. Lóra ülven tehát, hirt adott *Varennés* nevezetű helységbe, hová a' Felségek is nem sokára el érkeztek. A' Király, nem gyanítván leg kissebbet is a' körülállásokról, ki szállott itten a' kotsiból, 's bé ment a' vendégfogadóba, holott is a' *Helység*' Borbéllya, *Mongin* nevezetű, mihelyt meg látta: mindjárt reá esmert. Jel adatott tehát a' lármaharanggal, mellynek hallására omlott mindenfelől a' Polgár Katonaság a' vendégfogadóhoz, 's a' Felségeket erővel le tartóztatta. Érkezett ugyan tsak hamar egy tsoport *Dragonyosság*, mellyet olly szin
rendelt *Metz* Városa *Kommendánsa*, *Marki*
Pou-

Bouille, a' Kir. Família' hintafáinak kísérésére, mint ha azokon pénz szállíttatnék, a' *Messini* Környékben (*Lotharingiában*) fekvő Katonaság' számára. Mihelyt a' Dragonyosoknak tudtára esett a' dolog valósága: leg ottan a' Pol. Katonákhoz kaptsolták magokat; hanem kevésset azután Huszárok *) érkeztek, 's ezek törekedtek felszabadítani a' K. Familiát; de az ezrekből álló P. Katonaságnak ellent nem állhattak. Vissza vitetett tehát a' K. Família, sok ezer fegyeres kísérek között *Párisba*, a' hol külön őrzők rendeltettek mind a' Királynak, mind a' Királynénak, mind a' *Dauphinnek*. — A' vissza-vitel napja után, úgymint 26-kon 3 Követek küldettek a' Király 's Királynéhez, magok' ki-nyilatkoztatásoknak meg hallására. — A' Király, ezt mondotta:

„Hogy ő, tsak *Montmedybe* **) akart menni, a' hol már rendelések is voltak téve el fogadására. Ő a' Konstitutiót éppen nem ellenzi, tsak jó móddal legyen, annyivalis inkább, mivel tapasztalta útjában hogy a' Nép abban keresi a' maga boldogságát.“ A' Királyné, ezt a' nyilatkoztatást adta magáról: hogy ő neki, mint Hitves Társnak kellett követni a' Királyt. — A' Nemzet Gyűlése azt végezte, hogy ezután, a' Korona' Örökösse ne *Dauphinnek*, hanem *Heritier p' éfomtisnek* (véltt Örökös) neveztessék. A' *Véltt Örökös'* neveltetésének módját, a' Nemzet Gyűlése fogja ki tsinálni. A' Nevelő, nem lehet egyfzersmind Tagja a' Nemzet-Gyűlésének.

A' fenn említett Marki *Bouille*, egy hosszas *Levelet* botsátott Jun. 26-dikán *Luxenburghól* a' Nem-

*) A' *Frantziáknak*, *Prüsszusoknak*, *Oroszoknak*, 's *Dánusoknak* is vagynak Huszáraik; melyek *Kopidi* a' Magyar Huszároknak.

**) *Montmedy*, *Luxenburg Tartományának* *Fr. Országhoz* tartozó részében vagyon. Meg lehet látni, az általunk meg küldött *Auszriai Német Ásvold' Mappáján*.

Nemzet Gyűléséhez, mellyben olly vallást teszén maga felől, hogy ő vette reá a' Királyt az elszaladásra: hogy t. i. annál fogva mind Hazáját, mind pedig a' Királyt, és Kir. Familiát megszabadíthassa; azért is ne a' Király ellen, hanem egyenesen ő ellene intézze a' Nemzet Gyűlése a' maga vérengző szándékát; fenyegeti egyszermind a' Nemzet Gyűlését, hogy ha csak egy hajszálnyi baja lesz is a' Királynak: úgy rövid időn meg nem marad egy köve is *Párisnak* a' másikon; a' Nemzet Gyűlése is életével fog számolni. Ő maga (*Bouille*) fogja vezetni az idegen Seregeket, úgymint a' ki jól tudja *Frantzia Országban* az utakat. — Azt mondja a' maga Levele felől, hogy az, csak előljáró postája még az *Európai Fejedelmek' Jelentésének*, mellyben világosabban elő lesz adva, mit kellyen tselekedni a' Nemzet Gyűlésének, vagy mitől lehesse félni.

Ezen Levélnek vételével, még állhatatossabban meg fog kétség kívül maradni azon parantsolatja mellett a' Nemzet Gyűlése, mellyben meg hagyta Jun. 24-dikén a' Közön. Kintstár' Gondviselőinek, hogy az Orzágon kívül lévő mind azon Személyeknek fizetések le tartóztatassék, valakik nem a' Nemzet' dolgában vagynak oda ki; valamint azon végzése mellett is, melly szerént félbe szakasztotta az új Nemzet Gyűlése' Tagjainak válatzatásokat, 's meg határozta előre, hogy ő mind addig el ne oltzollyon, míg tökéletesen végre nem hajtja a' Konstitutiót.

Elegyes Tudósítások.

A' Nagy *Fridriknek*, olly emlékeztető *Oszlop*ot készíttetett a' még élethen lévő nagy *Ötise Henrik Prussziai Kir. Hertzég*, melly 40000 tallérba került. Különös pompával fog ezen *Oszlop* fel állíttatni a' *Rheinsbergi* *) *Kastély*' kertjében,

*) *Rheinsberg Városa, Brandenburgiának Mit-telmárk nevezetű részében vágyon, a' Rhyn*

éppen azon a' helyen, a' hol kezdette vólt magát *Fridrik Nagy Fridrikké'* formálgatni. A' 7 elztendős háborúbéli több *Prusszus* Hérosoknak képeik is mind ki lesznek tsinálva, a' *Fridrik'* emlékeztető Olzlopa körül.

A' *Bafileai* Püspök ellen, nagy része felzúdult vólt az Alattavalóinak; de a' Ts. Seregeknek közikbe való érkezése le tsillapította őket. A' Püspöknek előbbeni Titoknokja, 's a' *Párisi* mostani Püspök' Öttse *Gobel* Úr vólt a' Nép' felázzasztója, ki is hogy nem boldogúlhatott előlszöri szándékában, olly gonofságra vetemedett a' másodszoriban, hogy a' Püspök' udvarabéli kutba mérget vettetett, 's a' Püspöki lakó helyet 4 oldalról akarta egyszerre fel gyújtatni; hogy az égés alatt annál könnyebben bé viheffe a' Városba (*Bruntrutba*) a' Pártosokat. A' Püspöknek jó eleve tudtára adatott ezen álnok forralás; azért is oda hagyván *Bruntrutot*, *Solothurnba* vette magát.

Königsbergben, szinte másfél millióig *bankrotált* — az az annyi adósságot tsinált, 's már most maga fel adta magát, hogy ő, elégtelen annak ki fizetésére — egy *Seligmann Jósef* nevezetű Zsidó. Sok kereskedő Házat meg rontott *Prussziában*. A' Király, szorgalmatoslan meg fogja vizgáltatni a' dolgot, 's ha tsalárdságban találtatik a' Zsidó, mint találtatnak igen gyakran a' Bankrotálók *): el veszi méltó jutalmát.

vize mellett. Ezt, az előtt *Beville* nevezetű *Familia* bírta, mellytől *Fridrik Vilhelm* meg vette 1736-ban, 's adta a' *Korona* Örökösének, a' kiből II. *Fridrik* lett, és a' ki ott szép *Kastélyt* készíttetett. 1744-dikben, *Henrik* Öttsének ajándékozta II. *Fridrik Rheinsberget*.

*) *Felre tévén t. i. eleve jó summa pénzt, egy-*

A' *Svéd* Király, sok Kurirokat küldöz *Spaa*-ból, hová Jun. 14-dikén érkezett, *Hágai Gróf* nevezettel.

Májusnak 9-dikén költ *Konstantzinápolyi* Levél szerént, értékre adatta az oda való *Lengyel* Követ, a' maga Titoknokja által a' több idegen Ministereknek, hogy ötet, rendkívülvaló első rangú Követi méltósággal tisztelte legyen meg a' *Lengyel* Köz. Társaság.

Juliusnak elsőjén ki adott Ts. 's Kir. Végzés szerént, éppen olly móddal szállíthatja már *Ausztiai Belgyiom* a' maga produktumait (terméseit) más örökös *Ausztiai* Tartományokba, mint szállíthatta volt a' pártütés előtt, az 1788-dikbéli Rendelések szerént.

Hogy *Nápoly*, és *Róma*, végét szakasztották az egymással való hosszas perlekedésnek, abból nyilvánvaló: mert mostanában ő Szentségéhez küldötte már által a' *Nápolyi* Király, meg-erősítetés végett, néhány újjonnan választott Püspököknek neveiket.

Tudományi Dolgok.

Azon Versek, mellyekről Munkánk' 4-dik Szakaszának 751-dik levelén emlékeztünk volt, már kezünknel vagynak. Tzimjek ez:

Örvendező Vers, Ts Ns Szabolts Vármegye' öröm-innepére. Pünköft Hav. 30-dik napján 1791.
Szer-

szer tsak elő állanak olly véletlen jelentéssel, hogy ők nem látják magokat elégségeseknek, kereskedéseknek további folytatására, 's költsönözöiknek elégítésére; hogy tehát azok még nagyobb kárt ne vallyanak: imhol fel ajánlyák minden jószágokat. — Vallyon különböz e' az ilyen Bankrotáló, egy praktikás tizfra Tolvajtól?

Szerzette Baróti Szabó Dávid, a' Kassai Magyar Társaságnak egyik Tagja. Kassán, Ellinger Ján. in folio 2 árkus.

Nemzeti Nyelvünk mellett így buzog verseinek vége felé a' tudós Szerző:

— — — — — Nyelvünket ajánlom!
Ösinkről maradott leg főbb kintsünket ha vesztjük,
El vesztünk. Ne kövesd azokat, kik mostan is
halnak

A' vendég ajjakért. — —

Ezen sorokhoz egy jegyzést nyomtattatott ki folyó beszéden, *Batsáni* tudós Hazafi, melly jegyzésnek mi tsupán a' kezdőjét iktathatjuk ide, a' helynek szük vólta miá. Ez az:

„Hogy minden szó-szaporítást, 's Tudatlanktól, vagy rossz szívűektől származhatandó gyáva ellenvetést meg előzzünk; szükséges, itt világos szókkal meg jegyeznünk, hogy: Mikor az értelmesebb Hazafiak a' Nemzeti Nyelvnek ki-miveltetését, 's folyamatba való hozattatását javallyák, és sürgetik: nem azt akarják, hogy ez leg itten bé hozattassék; a' Deák ellenben telylyességgel ki töröltessék. Eppen nem! Ez egy okos, tanúlt Embernek soha eszébe sem jutott; nem is juthatott. A' Deák Nyelvnek érdemét, hasznos, sőt szükséges vóltát, mindenek felett leg inkább ő látta, ő esmérí. De, hogy a' Magyar Nemzet önnön maga Hazájában, tulajdon maga Nyelve nélkül legyen, 's a' magáé helyett egy idegent fő poltzra emelleyen, és illyképpen régen óhajtott bődögságától maga magát meg fossza: semmiféle józan elzü Ember nem igazolhattya 's a' t.“

Küldjük a' p árkust, az Ország-Gyűlése' Historiájához tartozó Aktákból.

Költ Bétsben, Júliusnak 12-dik napján 1791.